

AZOH: İran parlamentinin azərbaycanlı deputatı Qulamrza Nuri Urmiya gəlini ekoloji fəlakətə gərəkən həkumətə sərəttənqid edib.nuri

APA agentliyinin məlumatına görə, İranın 10 rəqəmi Azərbaycan vilayətinin Bostanabad (Bostanova) əhəlini təmsil edən deputat həkumətə Urmiya gəlini bəhlə qəbul edilmiş qanunları icra etməməkdə günahlandırıb:

“Həkumət bu sahədə əhdəsinə düzən vəzifəni yerinə yetirməyib və bununla bəhlə parlamentdə müvafiq qurumlara cavab verməyib”.

Onun sözlərinə görə, İran parlamentində Urmiya gəlini bəhlə araşdırmalar aparılsa da, ancaq həkumət tərəfindən icraya yənləndirilməyib:

“Hətta həkumətin əzənin içi qrupları da bu sahədə heç bir məlihi iş gərməyiblər”.

İran parlamentinin kənd təsərrüfatı, su və təbii mənbələri komissiyasının üzvü deyib ki, Urmiya gəlini ekoloji fəlakət yeni həkumətin əsas diqqət yənləndirilməli məsələlərində biri olmalı və problemin həlli üçün lazımi işlər gərməlidir:

“Həkumət Urmiya gəlini ekoloji fəlakətin əlkəyə, hətta bəlgəyə vura biləcəyi problemlərin qarışını əvvəlcədən almaq üçün lazımi qərarlar almalı, məlihi addımlar atmalı və ən əsas bununla bəhlə işlərin gərülməsinə nəzarət etməlidir”.

Azərbaycanlı deputat deyib ki, Urmiya gəlinin ekosisteminin xilasını üçün vəsaitin ayrılmamasına səy gəstərdilər:

“Ancaq azərbaycanlı deputatların səyləri nəticədə buna imkan verilmədi və Urmiya gəlinin xilasını üçün vəsait ayrıldı”.

Q. Nuri vurğulayıb ki, Urmiya gəlini son 50 il ərzində indiki duruma düşüb:

“Əgər problemin qarışını almaq üçün əvvəlcədən lazımi tədbirlər gərülməydi, bu gün belə bir faciənin əhədi olmazdıq. Əndi lazımi

addımlar atmaqla göllə cəkdə bəzə verə biləcəklər bir çox problemləri həll etmək olar”.

Qeyd edək ki, Urmiya gölü İranın şərqi və Qərbi Azərbaycan vilayətlərinin ortasında yerləşir. Sahəsi təxminən 6 min kvadrat kilometr olan Urmiya gölünün 70 faizi 50 il ərzində tamamilə quruyub və toranlıqə çevrilib. Göldəki suyun səviyyəsi isə 1995–ci ildən azalmağa başlayıb. Artıq Urmiya gölünün rəzisi çox kiçilib və 5 adanın ətrafındakı su tamamilə quruyub.

Hazırda Urmiya gölündə hər 1 litr suda 400 qram duz məvcuddur.

Bu rəqəm əvvəllər 160–170 qram təşkil edib. Kəçəri quşlar miqrasiya zamanı bu göldən fasilə məntəqəsi kimi istifadə edir. Fasiləsiz quraqlıq səbəbindən Urmiya gölü tədricən dayazlaşır, sahəsi isə azalır. Bu isə təkcə bitkilər deyil, eləcə də heyvanlara təsir göstərir.

İran prezidenti və hökumət nümayəndələrinin 2010–cu ildə Təbriz səfəri zamanı Araz çayının suyunun Təbrizdəki səhralıqə və Urmiya gölünə axıdılması layihəsi təsdiq olunub.

Araz çayından Urmiya gölünə 600 milyon kubmetr su axıdılması nəzərdə tutulur. İran hökuməti 2011–ci ilin sentyabr ayında Urmiya gölünün qurumasının qarşısının alınması üçün göllə cəkdə tədbirlər ümumilikdə 900 milyon dollar vəsait ayıraraq. Son illərdə Urmiya gölü rayonunda 17 su bəndi, gölün şərqi qərbinə uzanan və gölü iki yerə bölən torpaq keçid tikilib. Ekoloqların sözlərinə görə, bunlar gölün qurumasının əsas səbəbidir, nəticədə gölün bəzi yerlərdə on kilometrlik quruyub və səviyyəsi 6 metr düşüb.

Ekoloqlar həmçinin Urmiya gölündəki ekoloji fəlakətin həvzənin şərqi və cənub hissələrində duzlaqların meydana gəlməsinə gətirib çıxardığını, bunun bəlgədəki bəzlər və əkin yerlərini yararsız vəziyyətə saldığını, nəticədə onlarla kənd tamamilə boşaldığını

bildirirlər. İran ekolojiya rəsmiləri isə Urmiya gölünün quruması ilə ölkənin milli ekoloji faciə ilə üzlənmədiyini və bu vəziyyətin qonşu ölkələrə də zəzətini gəstərəcəyini bəyan ediblər. Onlar həmçinin Urmiya gölünün qurumasının qarşısını almaq üçün ciddi addım atılmayacağı təqdirdə duz tufanlarının Tehran vilayətinə dək çatacağı barədə dəfələrlə xəbərdarlıq ediblər.

AZERTIMES.COM